

is geweest, dat onder alle verdonkering licht bleek te geven, is het toch de trouw aan zijn geloof. Zonder zijn onoprechte gedragingen goed te willen praten, mogen wij ons afvragen, of ook dit leven niet iets van de tragiek blootgeeft van hen, die als kampioenen voor de katholieke verlichting geboren en getogen waren en te leven hadden in een katholieke gemeenschap, die dit ideaal zo radicaal had verworpen. Menigeen van zijn geestverwanten heeft zich met minder opzichtig verzet en zeker met minder dubbelhartigheid een weg gebaad naar de vrede met de katholiciteit van de Restauratie, het strijdbaar ultramontanisme met zijn voorkeur voor het steil isolement, maar de noodzaak er van moeten zij evenzeer als pijnlijk gevoeld hebben.

Waps spartelingen mogen onze weerzin wekken, zo dikwijls zij billijke grond tot wantrouwen geven, toch heeft deze katholiek zijn geloof op zijn wijze steeds beleden en tegen miskenning en verwrongen voorstelling verdedigd. Hij heeft het nooit onder stoelen of banken gestoken en als iemand de leer van de kerk verkeerd voorstelde, kwam hij prompt in protest. Hij liep eer te koop met zijn godsdienstige overtuiging, dan dat hij ze verdoezelde. Men zie zijn *Reis naar Rome*, die op deze grond bij sommige protestanten een voor de toenmalige Nederlandse samenleving typerende weerzin wekte. Hij zocht, gelijk Thijm het deed in de fameuze Vrijdagse Debatingclub en op vrijdenkerscongressen, zijn kracht in de representatie, het vreedzaam penetreren, het aandeel nemen in de behartiging van algemeen-nationale belangen. Of de katholieken met deze vertegenwoordiger eer inlegden of sympathie wekten, is wat anders. Door Alberdingk Thijm gerepresenteerd te worden, is een benijdbaar voorrecht; het door Jan Wap te worden gedaan, is lichtelijk gênant. Niettemin was Wap een *anima naturaliter catholica*, hoeveel gekunstelds er ook in hem was. Zelfs ben ik er zeker van, dat hij in de bijeenkomsten van de broeders vrijmetselaars voor zijn geloof „opkwam”. Met Alberdingk Thijm kwam hij althans weer in zoverre overeen, als ook hij nooit aarzelde, het „je m'en fais gloire” uit te roepen ⁷⁵⁾, zodra men hem smalenderwijze katholiek noemde. Wie dit bedenkt, zal betwijfelen, of hij in de geschiedenis van de katholieke herleving toch wel helemáál een non-valeur is geweest.